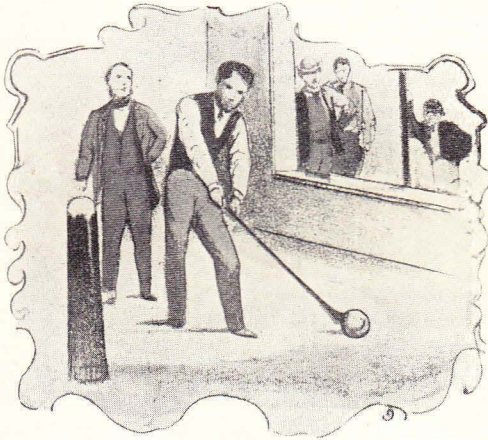

Spreekwoorden en Golf

Niet ten onrechte worden de spreekwoorden „het zout der taal” genoemd. Menig artikel of voordracht zou even laf en flauw smaken als aardappelen zonder zout, wanneer men er alle spreekwoorden en zegswijzen uit zou schrappen, die de schrijver of spreker er — dikwijls zonder het zelf te weten — in gebruikt. Onze taal is uitermate rijk aan spreekwoorden en zegswijzen en er is schier geen maatschappelijk terrein, vak, beroep, ambacht of spel, waarvan niet een of meer uitdrukkingen in onze omgangstaal gemeengoed zijn geworden, ook al is de oorsprong dikwijls reeds lang vergeten.

Er bestaan op het gebied der spreekwoorden en zegswijzen eenige zeer interessante studies en verzamelingen, waarvan het Spreekwoordenboek der Nederlandsche taal van Harrebomée wellicht het

(Illustratie uit het boekje „Spreekwoorden” van v. Dale)

bekendste is. Minder bekend, ja bepaald zeer zeldzaam is het boekje „Spreekwoorden en Spreekwoordelijke Uitdrukkingen, toegelicht en verklaard door G. van Sandwijk, in de bewerking van J. H. van Dale,” waarin van een groot aantal spreekwoorden en zegswijzen, gerangschikt naar hun oorsprong, de afkomst wordt verklaard.

Natuurlijk trok daarin speciaal onze aandacht het hoofdstuk dat handelt over de spreekwoorden welke aan het kolven zijn ontleend. Algemeen bekend is de uitdrukking: „Dat is een kolfje naar zijn hand.” De kolven of kolfstokken toch waren niet alle even lang; elke speler koos dus een kolf welke het best met zijn lengte overeen kwam. Ook de zwaarte van den „kop” verschilde soms. „Zoo glad als een kolfbaan” is eveneens overbekend en spreekt voor zichzelf, wanneer men weet dat een golfbaan waterpas moest zijn en glad als een green. Minder bekend is waarschijnlijk dat de uitdrukking „lukraak” eveneens aan het kolfspel haar ontstaan dankt; het is een samentrekking van de uitroep van een kolver die zijn bal niet goed raakt en die 't dus „als een lukje (gelukje) beschouwt, indien 't toch nog raak is.”

Verouderde uitdrukkingen

De volgende uitdrukkingen zijn voor het algemeen spraakgebruik verloren gegaan of nog slechts in enkele streken van ons land bewaard gebleven. Voor „de beste kolver slaat nog wel eens een bal mis”, zeggen wij liever „de beste breister laat wel eens een steek vallen” of „het beste paard struikelt wel eens”. „Hij is overal met zijn kort kolfje bij” zei men van iemand die overal, te pas en te onpas en niet zelden ongeraagd zijn oordeel gaf. „Men moet den bal slaan zooals hij ligt” is niet alleen een oeroude golfregel, doch het beteekent ook, dat men in het leven alles moet aanvaarden zooals het valt. „Die bal ligt nog niet stil” beteekent dat een zaak nog niet is afgelopen, zoodat de uitslag nog niet bekend is. In de plaats van „zulke kolven, zulke ballen” zegt men tegenwoordig veelal „zoo heer, zoo knecht” d.w.z. alles naar evenredigheid. „Hij heeft gelukkig gekolfd” zei men van iemand wien het in het leven voor den wind was gegaan. Maar wanneer alles tegenloopt en tot mislukken gedoemd schijnt, dan is het heel dom om „de kolf naar den bal te werpen” en geen gebruik te maken van datgene wat nog overgebleven is, om te trachten de zaak te redden.

„Wij zouden den bal mislaan” indien wij zouden veronderstellen dat deze opsomming van aan het oude kolven ontleende uitdrukkingen volledig was. Voor aanvulling houden wij ons gaarne aanbevolen.

Tap toe!

**Tap THUIS
Amstel Bier
versch van
het vat!**

Dubbele Amstel Stoop
Alleen bij Uw bierhandelaar
verkrijgbaar.

AMSTEL BROUWERIJ